

بررسی نقش نبات هینگ بر رشد اقتصادی افغانستان

(مطالعه موردی: ولایت سرپل)

احمد کنشکا ظهور^۱، محمد ایوب مخدوم^۲، محمد هاشم عمری^۳

*1. پوهنمل، دیپارتمنت امور مالی و بانکی، پوهنځی اقتصاد، پوهنتون جوزجان، شبرغان، افغانستان (نویسنده

مسؤل). <http://orcid.org/0000-0002-4913-2229> - kanishka.zohor@ju.edu.af

۲. پوهنمل، دیپارتمنت امور مالی و بانکی، پوهنځی اقتصاد، پوهنتون جوزجان، شبرغان، افغانستان.

<http://orcid.org/0000-0002-6131-3823> - ayooob.makhdom@ju.edu.af

3. پوهنیار، دیپارتمنت امور مالی و بانکی، پوهنځی اقتصاد، پوهنتون جوزجان، شبرغان، افغانستان.

<http://orcid.org/0009-0006-4717-9505> - omary.hp@gmail.com

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۱۲ - تاریخ تأیید: ۱۴۰۳/۲/۴)

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، بررسی نقش نبات هینگ بر رشد اقتصادی افغانستان می‌باشد. روش تحقیق در این پژوهش کمی و کیفی بوده، و به تعداد ۵۰ پرسش‌نامه با استفاده از روش نمونه‌گیری احتمالی سیستماتیک به زارعین مربوط توزیع شده و جهت تحلیل و تجزیه اطلاعات از نرم افزار SPSS استفاده شده است. با در نظر داشت فرضیات تحقیق، فرضیه اول بیان می‌دارد، ساحه معنی‌دار آلفا بزرگ‌تر از ۰.۰۵ یعنی ۰.۷۴۳ است، فلهاذا فرضیه H_0 تأیید شده و فرضیه H_1 رد می‌شود، به این معنی که وجود مارکیت داخلی سبب رشد اقتصادی نمی‌گردد. در فرضیه دوم ساحه معنی‌دار آلفا کوچک‌تر از ۰.۰۵ یعنی ۰.۰۰۰ است. بناً فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 تأیید می‌گردد، به این معنی که سرمایه‌گذاری بالای نبات هینگ باعث رشد اقتصادی می‌شود. فرضیه سوم بیان می‌کند ساحه معنی‌دار آلفا کوچکتر از ۰.۰۵ یعنی ۰.۰۰۰ است، بناً فرضیه H_0 رد شده و فرضیه H_1 تأیید می‌شود، به این مفهوم که بین میزان درآمد از نبات هینگ و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنی‌دار وجود دارد. فرضیه چهارم ساحه معنی‌دار آلفا کوچک‌تر از ۰.۰۵ یعنی ۰.۰۰۰ است، بناً فرضیه H_0 رد شده و فرضیه H_1 تأیید می‌گردد، به این معنی که میانگین فروشات از نبات هینگ برابر به ۲۱۸۲۰ افغانی است. از تحقیق حاضر چنین نتیجه گیری می‌شود که ده‌ه‌ها قین از عایدی، که از محصولات نبات هینگ بدست می‌آورند راضی بوده و باعث بهبود وضعیت اقتصادی شان شده است.

کلمات کلیدی: زراعت، نبات هینگ، عواید ده‌ه‌ها قین، رشد اقتصادی.

A Study on the Contribution of Asafetida Plant to Economic Growth of Afghanistan (A Case Study of Saripul Province)

Ahmad Kanishka Zohor^{1*}, Mohammad Ayoob Makhdom², Mohammad Hashim Omary³

1*. Senior Teaching Assistant, Department of Finance and Banking, Faculty of Economics, Jawzjan University, Sheberghan, Afghanistan (Corresponding Author).

Kanishka.zohor@ju.edu.af - <http://orcid.org/0000-0002-4913-2229>

2. Senior Teaching Assistant, Department of Finance and Banking, Faculty of Economics, Jawzjan University, Sheberghan, Afghanistan. ayoob.makhdom@ju.edu.af - <http://orcid.org/0000-0002-6131-3823>

3. Teaching Assistant, Department of Finance and Banking, Faculty of Economics, Jawzjan University, Sheberghan, Afghanistan. omary.hp@gmail.com - <http://orcid.org/0009-0006-4717-9505>

(Received: 01/02/2024 - Accepted: 23/04/2024)

Abstract

The aim of this research is to examine how the Asafetida plant contributes to Afghanistan's economic development. Both quantitative and qualitative research methodologies were applied in this study. Using the systematic random sample method, 50 related farmers in Saripul province who grew Asafetida plants were given questionnaires. The data were analyzed using SPSS software. Considering the research hypotheses, according to the first hypothesis, the presence of the home market does not lead to economic growth because the significant area of alpha is larger than 0.05, i.e., 0.743. As a result, the hypothesis H_0 is verified and the hypothesis H_1 is rejected. The second hypothesis states that because the significant area of alpha is less than 0.05, i.e., 0.00, the hypothesis H_0 is rejected and the hypothesis H_1 is confirmed, which implies that economic growth is caused by large investment in the Asafetida plant. According to the third hypothesis, there is a direct and significant correlation between the amount of money made from the Asafetida plant and economic growth because the significant area of alpha is less than 0.05, i.e., 0.00, rejecting hypothesis H_0 and confirming hypothesis H_1 . The fourth hypothesis states that the Asafetida plant's average sales are equivalent to 21820 Afghani since the significant alpha area is less than 0.05, i.e., 0.00, rejecting the H_0 hypothesis and confirming the H_1 hypothesis. According to the findings of this study, farmers are satisfied with the revenue they receive from Asafetida plant products, which has improved their economy and living situations.

Keywords: Agriculture, Asafetida, Farmer's Revenue, Economic Growth.

مقدمه

افغانستان به عنوان کشور زراعتی در منطقه و جهان شناخته می‌شود. بر اساس گزارش اداره همکاری بین‌المللی USAID و آمار زراعتی بیش از ۸۰٪ مردم افغانستان به کشاورزی و مالداري اشتغال دارند، و ۳۱٪ درآمد ناخالص ملی از محصولات زراعتی بدست می‌آید؛ بخش اعظم صادرات افغانستان نیز محصولات زراعتی و دامی است.

بنابر آن، در ساختار اقتصادی جامعه افغانی، زراعت از اهمیت خاصی برخوردار بوده است. کارشناسان، کشاورزی را مهم‌ترین بخش در اقتصاد افغانستان می‌دانند و اعتقاد دارند؛ که تنها با توسعه بخش زراعت می‌توان به رشد و توسعه اقتصادی مطلوب در افغانستان دست یافت. در شرایط کنونی کشاورزی در افغانستان بهترین و شاید تنها گزینه، برای ایجاد زیر ساخت‌های اقتصادی این کشور است. به گفته جانسون و ملور زراعت تنها نقش انفعالی در توسعه ایفا نمی‌کند؛ بل که می‌تواند در پایه ریزی ساختار اقتصادی در کشورهای رو به توسعه، پنج کمک مهم را انجام دهد که عبارت است از: «فراهم آوری نیروی کار، سرمایه، ارز، مواد خام برای بخش رو به رشد صنعتی و ایجاد بازار مناسب برای کالای صنعتی تولید شده در داخل.» (حسینی، ۱۳۹۲).

بر اساس گزارش اداره احصائیه مرکزی افغانستان در سال ۱۳۷۸ ه.ش سهم بخش زراعت ۷۸٪، خدمات ۱۶٪، و صنعت ۶٪ بوده است؛ اما بر اساس آمار این اداره در سال ۱۳۹۰- ۱۳۸۹ سهم زراعت در اشتغال، به ۶۷٪ کاهش یافته است با در نظر داشت شرایط آب و هوایی و اقلیم مناسب کشور، منابع آبی فراوان، زمین کافی و خاک مناسب برای تربیه انواع مختلف نباتات مثمر و غیر مثمر، زراعت می‌تواند عامل مهم در افزایش درآمد خانوارها از طریق صادرات و ارز آوری در کشور حساب شود. با وجود کمک‌های بین‌المللی، بیشترین سرمایه گذاری در بخش خدمات صورت گرفته است طوری که در سال ۱۳۸۵ ه.ش در بخش خدمات ۳۸.۲ میلیون دالر، در بخش صنعت ۵.۶ میلیون دالر و در بخش زراعت ۳.۳ میلیون دالر سرمایه گذاری شده است؛ با توجه به تمام این موارد، باید گفت: که بستر زراعت افغانستان برای سرمایه گذاری کاملاً بکر و دست نخورده است تا کنون سرمایه گذاری‌های خیلی بزرگ در این بخش انجام نشده و اندک سرمایه گذاری که توسط بخش خصوصی صورت گرفته نیز تا کنون به خوبی از آن استقبال شده است. افغانستان از لحاظ جغرافیایی، اقلیمی و آب هوایی برای نباتات طبی از مؤعیت ویژه و منحصر به فردی در دنیا برخوردار است بر اساس آمارهایی که Groom bridge در سال ۱۹۹۹ میلادی بیان داشته است تعداد این نوع نباتات در افغانستان به بیش از ۱۴۰۰ گونه می‌رسد در این میان یکی از مهم‌ترین آنها، نبات هینگ است که در سال‌های اخیر از اقلام مهم صادراتی افغانستان بوده است. این نبات در کوه‌های افغانستان به

خصوص در ولایت‌های سرپل، تخار، بدخشان، و فاریاب به وفور می‌روید. چون این نبات به آب کمتری نیاز دارد و در عین حال از درآمد خوبی برخوردار است؛ بناً بسیاری از دهاقین تمایل بیشتری به کشت این نبات پیدا کرده‌اند این امر باعث شده تا مردم و دهاقین در ولایات سمنگان، بغلان، بلخ، کندز، سرپل، جوزجان، فاریاب، غور، بامیان، بادغیس و هرات به کشت این نبات طبی روی آورند. نباتات طبی ثروت پنهان و ارزشمند کشور ما محسوب می‌شود، که در بعضی از کشورها به طلای سبز نیز مشهور است نظر به آمار اتاق تجارت و صنایع افغانستان، در جریان سال ۲۰۱۷ میلادی، افغانستان ۳۲ هزار تن نباتات طبی صادر کرده و ۱۴۴ میلیون دالر کسب درآمد کرده است که نزدیک به ۲۵ درصد کل صادرات کشور را تشکیل می‌دهد (رضا، ۱۴۰۰).

اما نظر به آخرین داده‌های اداره احصاییه و معلومات کشور، در سال ۱۳۹۸ هجری شمسی ارزش صادرات نباتات طبی به ۱۸۱ میلیون دالر رسیده، که ۱۶.۸ درصد رشد را نشان می‌دهد. از این میان نبات هینگ با ارزش ۱۴۴ میلیون دالر در جایگاه نخست قرار گرفته است این نبات به کشورهای هند، چین، امارات متحده عربی، پاکستان، ایران و سایر کشورهای جهان صادر می‌شود (یاسین، ۱۳۹۹).

نبات طبی هینگ که به آن هینگ بد بوی نیز می‌گویند از جمله نباتات طبی بومی کشور بوده که به پیمانیه وسیع در دشت‌ها و کوهستان‌های ولایات شمالی رشد می‌کند. بستر رشد و نمو این نبات طبی را بیشتر چراگاه‌ها تشکیل می‌دهد و در هر نوع خاک، به جز شوره زار، دیده می‌شود. این نبات دارای عواید بلند چندین برابر نسبت به دیگر بخش‌های زراعتی می‌باشد. با کمترین مقدار بارندگی رشد می‌کند. در یک جریب زمین حدود ۸۰۰۰ بوته نبات هینگ زرع می‌کنند، که بعد از سه سال به حاصل می‌آید عمر این نبات بیشتر از ۲۰ سال بوده و هراندازه که عمر این نبات زیاد گردد به همان اندازه شیره دهی آن نیز زیاد می‌گردد. در یک سال از ۱۰۰۰۰ بوته نهال این نبات، ۲۰۰ الی ۲۵۰ کیلو گرام شیره هینگ بدست می‌آید (شرکت خدمات زراعتی هینگ افغانستان، ۲۰۲۱).

اهداف تحقیق

زراعت یک بخش اصلی و اساسی اقتصاد مردم افغانستان را تشکیل می‌دهد، و چون زراعت کشور به صورت درست می‌کانونیزه نشده است؛ عواید دهاقین از بخش زراعت کم می‌باشد. نبات هینگ چون دارای عواید بیشتر نسبت به دیگر بخش‌های زراعتی بوده و به آبیاری و زحمت کمتری ضرورت دارد؛ بناً در این اواخر دهاقین به کشت و تربیه این نبات پر درآمد روی آورده‌اند. مایان خواستیم تا نقش نبات هینگ بر رشد اقتصادی افغانستان، مطالعه موردی

ولایت سرپل را مورد تحقیق و مطالعه قرار داده و برای این تحقیق فرضیات ذیل را در نظر گرفتیم.

فرضیات تحقیق

فرضیه اول: به نظر می‌رسد که وجود مارکیت داخلی باعث رشد اقتصادی می‌گردد.
فرضیه دوم: چنین معلوم می‌شود که سرمایه گذاری بالای نبات هینگ باعث رشد اقتصادی می‌گردد.

فرضیه سوم: به نظر می‌رسد که میزان درآمد از نبات هینگ باعث رشد اقتصادی می‌گردد.
فرضیه چهارم: پنداشته می‌شود که میانگین درآمد از نبات هینگ برابر به ۲۱۸۲۰ افغانی می‌باشد.

متغیرهای تحقیق

این تحقیق میدانی بوده و برای بررسی نقش نبات هینگ بر رشد اقتصادی افغانستان اختصاص داده شده است. در این تحقیق چهار متغیر مستقل و یک متغیر وابسته در نظر گرفته شده است.

متغیرهای مستقل

در این تحقیق وجود مارکیت داخلی، سرمایه گذاری بالای نبات هینگ، میزان درآمد و میانگین درآمد از نبات هینگ به عنوان متغیرهای مستقل معرفی شده‌اند.

متغیر وابسته

متغیر وابسته ما در پژوهش حاضر رشد اقتصادی می‌باشد.

پیشینه تحقیق

پیشینه تحقیقات علمی که در رابطه به موضوع صورت گرفته، یکی آن هم مقاله علمی از محمد انور پناهی است، که در سال ۱۳۹۹ هجری شمسی تحت عنوان بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه گذاری در بخش زراعت افغانستان می‌باشد، روش جمع‌آوری اطلاعات در تحقیق موصوف از طریق توزیع پرسش‌نامه‌ها به زارعین بخش می‌باشد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بازدهی بخش کشاورزی از جمله عوامل مثبت و مؤثر بر جذب سرمایه گذاری‌ها می‌باشد؛ اما عوامل نرخ تورم و نرخ ارز و تولید ناخالص داخلی با سرمایه گذاری رابط عکس و منفی دارد (پناهی، ۱۳۹۹، صص. ۹۱-۱۱۸).

تحقیق دیگری تحت عنوان اثر مزیت نسبی آشکار ارزش افزوده زراعت و باغداری بر رشد اقتصادی در استان‌های ایران می‌باشد که توسط احمد جعفری صمیمی و مسعود رضایی در

سال ۱۳۹۵ هجری شمسی نوشته شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات در پژوهش محققان از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شده و نتایج نشان می‌دهد، که استان‌های کرمان با میانگین شاخص ۲.۸، همدان با ۲.۳۱، فارس با ۲.۵، خراسان جنوبی با ۲.۰۱ و زنجان با ۱.۹۹ بیش‌ترین شاخص مزیت را دارند. همچنین، نتایج برآورد بر اساس رگرسیون نشان می‌دهد که اثر مزیت نسبی ارزش افزوده زراعت و باغداری بر رشد اقتصادی مثبت و معنادار است. این نتایج نشان می‌دهد برای رشد اقتصادی بیشتر؛ باید مزیت نسبی ارزش افزوده زراعت و باغداری بهبود یابد و تخصصی‌تر شود (صمیمی و رضایی، ۱۳۹۵، ص. ۱۲).

بررسی نقش رشد کشاورزی در رشد اقتصادی ایران تحقیق دیگری می‌باشد که توسط محمود حاجی رحیمی و جواد ترکمانی در سال ۱۳۹۲ هجری شمسی صورت گرفته است. ایشان در تحقیق خویش از روش چهارچوب الگوی تحلیل مسیر در جمع‌آوری اطلاعات استفاده نموده و نتایج مطالعه شان نشان می‌دهد که ارزش افزوده بخش خدمات، سرمایه گذاری بخش خصوصی در کشاورزی، سرمایه گذاری دولت در کشاورزی، ارزش افزوده بخش نفت و گسترش فناوری دارای اثر مثبت و معنی دار، و رابطه مبادله یا نسبت شاخص قیمت محصولات کشاورزی به شاخص قیمت کل اثر منفی و معنی دار بر ارزش افزوده بخش کشاورزی داشته است. همچنین ارزش افزوده بخش کشاورزی دارای بیشترین اثر مثبت بر ارزش افزوده کل بوده است (رحیمی، ۱۳۹۲، صص. ۹-۱۵).

اثری دیگری از نعمت الله اکبری و مصطفی شریف تحت عنوان اقتصاد زراعتی می‌باشد، که در سال ۱۳۹۱ هجری شمسی تألیف شده است. بر اساس این کتاب مطابق نظریه آرتور لویی با عنوان «توسعه اقتصادی با عرضه نا محدود نیروی کار» برای تحقق رشد اقتصادی، منابع باید از بخش سنتی به مدرن انتقال یابند. مطابق نظر اکثر تحلیل‌گران، این دو بخش به ترتیب معادل کشاورزی سنتی و صنعت فرض، و موجب می‌شود که توسعه اقتصادی را صرفاً در صنعت ببینند؛ اما بررسی‌های عمیق‌تر موجب شناخت و درک درست‌تری از ارتباط بین بخش‌های کشاورزی و صنعت شده است. به طوری که در اواسط دهه ۱۹۶۰ میلادی عنوان شد، که هر گونه رکودی در بخش کشاورزی سبب رکود در رشد صنعت خواهد شد و این خود، موجب افتادن در دام تعادلی سطح پایین می‌شود؛ اما در باره نقش کشاورزی در توسعه اقتصادی مطابق نظریه جانستون و ملور بخش کشاورزی به عنوان نیروی محرکه رشد اقتصادی در مراحل اولیه توسعه، دانسته شده و در مراحل بعدی رشد برای بخش کشاورزی نقش‌های گوناگونی تأمین درآمد، ایجاد اشتغال، تأمین خوراک، ایجاد بازار و ارزآوری در تغییر ساختار اقتصاد کشورهای جهان سوم در نظر گرفته می‌شود (اکبری، ۱۳۹۱).

مقاله دیگر توسط تامسن کلیندا، الیاس کنتاشولا و میوز مپیتا تحت عنوان تأثیر کشاورزی شهری بر درآمد خانوار در زامبیا می‌باشد که در سال ۲۰۲۰ میلادی در ژورنال آسیایی کشاورزی و توسعه روستایی به چاپ رسیده است، نتایج تحقیق نشان می‌دهد که کشاورزی شهری تأثیر مثبت و معنی داری بر درآمد خانوارها دارد. درآمد خانوارهایی که کشاورزی شهری داشتند از ۱۳.۷ درصد به ۱۹.۱ درصد افزایش یافته است، این تحقیق نشان می‌دهد که کشاورزی شهری دارای پتانسیلی است که باعث بهبود معیشت خانوارها از طریق افزایش درآمد می‌گردد (Kuntashula & Mupeta 2020, pp. 550-562).

مقاله دیگر تحت عنوان سیاست اقتصاد زراعت جهانی و تأثیر آن بالای زراعت، دهاقین، مصرف کننده گان و رشد اقتصادی می‌باشد که توسط ام. بی. دستگیری و سنیحا ورجانا در سال ۲۰۱۸ میلادی نوشته شده است روش جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از داده‌های ثانویه بوده، که از منابع معتبر همچون بانک جهانی، صندوق وجهی بین‌المللی پول و سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه جمع‌آوری شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که برای کشورهای در حال توسعه بسته محرک برای توسعه زراعتی مورد نیاز است. این مطالعه به وضوح نشان داده است، که کشاورزی در سطح جهانی در فهرست اولویت‌های دولت‌های مرکزی محلی، در تخصیص بودجه کشاورزی قرار ندارد؛ این مطالعه نشان می‌دهد که در نظام اقتصادی کشاورزی کارآمد، سیاست مدارانی با تفکر سیاسی که از سیستم‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آگاهی داشته باشند؛ موارد مورد نیاز هستند (Dastagiri & Vajrala, 2018, pp. 193-222).

روش تحقیق

روش تحقیق در مقاله هذا روش کمی و کیفی می‌باشند. یکی از معروف‌ترین و پر استفاده‌ترین روش برای تحقیقات میدانی، توزیع پرسش‌نامه بوده، که در این تحقیق نیز از این روش استفاده شده است. بخش اول پرسش‌نامه تحقیق هذا شامل سوالات مربوط به اطلاعات شخصی بوده و این سوالات در برگزیده جنسیت، حالت مدنی، سن، درجه تحصیل، میزان درآمد و میزان مصرف می‌باشد. بخش دوم شامل سوالات کمی و بخش سوم شامل سوالات کیفی تحقیق بوده که مربوط به نگرش از دیدگاه‌ها، نظریات، باورها و برداشت‌های پاسخ دهنده گان در باره موضوع می‌باشد. در پرسش‌نامه از سوالات مختلف چون جنسیت، حالت مدنی، درجه تحصیلف فصل زرع نبات هینگ، میزان بارندگی، نوعیت کود و سوالات چهار جوابه نیز استفاده شده است و مجموعه پرسش‌نامه‌های توزیع شده به ۱۵۰ عدد می‌رسد. بعد از جمع‌آوری ابزارهای پرسش‌نامه از ساحه تحقیقی، بررسی ابتدایی صورت گرفته و با استفاده از پروگرام SPSS V25 سوالات و فرضیات تحقیق تحلیل شده است. برای تحلیل فرضیه‌ها از

مودل فکتور انالیز کورولیشن، آزمون بینومیل، آزمون نورمال بودن داده‌ها و آزمون T استفاده شده است و به اساس نتایج حاصله، مناقشه صورت گرفته است.

نتایج تحقیق

نتایج بدست آمده در زیر با جدول نشان داده شده است که در بر گیرنده اطلاعات جنسیت، سن، درجه تحصیلی و وظیفه می‌باشد.

جدول ۱: جنسیت اشتراک‌کننده‌گان به تفکیک مرد و زن

جنسیت اشخاص				
درجه اعتبار	فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی تجمعی
مرد	۱۲۰	۸۰.۰	۸۰.۰	۸۰.۰
زن	۳۰	۲۰.۰	۲۰.۰	۱۰۰.۰
مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

جدول شماره ۱ نشان دهنده تجمعی متغیر جنسیت می‌باشد. که در بین پاسخ دهنده گان ۸۰٪ از آنها مردان به تعداد ۱۲۰ تن بوده و ۲۰٪ از پاسخ دهنده گان به تعداد ۳۰ تن زن‌ها می‌باشد. مجموعه تجمعی جنسیت ۵۰ تن اعضای اشتراک‌کننده‌گان می‌باشد که به پرسش‌های این تحقیق پاسخ ارایه نموده‌اند.

جدول ۲: حالت مدنی اشتراک‌کننده‌گان

حالت مدنی افراد				
درجه اعتبار	فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی تجمعی
مجرد	۲۱	۱۴.۰	۱۴.۰	۱۴.۰
متاهل	۱۲۹	۸۶.۰	۸۶.۰	۱۰۰.۰
مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

جدول شماره ۲ نشان دهنده آن است که در بین پاسخ دهنده گان ۱۴٪ از آن‌ها به تعداد ۲۱ تن مجرد و ۸۶٪ از آن‌ها به تعداد ۱۲۹ تن متاهل می‌باشند.

جدول ۳: درجه تحصیلات

درجه تحصیل				
درجه اعتبار	فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی تجمعی
بی سواد	۵۱	۳۴.۰	۳۴.۰	۳۴.۰
خواندن و نوشتن	۵۷	۳۸.۰	۳۸.۰	۷۲.۰
لیسانس	۴۲	۲۸.۰	۲۸.۰	۱۰۰.۰

مجموع	۱۵۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	
-------	-----	------	------	--

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

جدول شماره ۳ نشان دهنده آن است که پاسخ دهنده گان از چه سطح تحصیلی برخوردارند و نظر به نتایج بدست آمده ۳۴٪ از اشتراک کننده گان به تعداد ۵۱ تن بی سواد بوده است. ۳۸٪ از اشتراک کننده گان به تعداد ۵۷ تن دارای سطح بکلوریا و یا خواندن و نوشتن می باشند و ۲۸٪ از اشتراک کننده گان به تعداد ۴۲ تن دارای سطح تحصیلی لیسانس می باشند.

جدول ۴: فصل زرع نبات هینگ

فصل زرع نبات هینگ				
درجه اعتبار	فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی تجمعی
بهار	۹	۶.۰	۶.۰	۶.۰
تابستان	۹	۶.۰	۶.۰	۱۲.۰
خزان	۵۴	۳۶.۰	۳۶.۰	۴۸.۰
زمستان	۷۸	۵۲.۹	۵۲.۰	۱۰۰.۰
مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

جدول شماره ۴ نشان دهنده این است که به تعداد ۷۸ تن از پاسخ دهنده گان که فیصدی آن ۵۲٪ می شود فصل زرع نبات هینگ را زمستان گفته اند. ۵۴ تن از پاسخ دهنده گان که فیصدی آن ۳۶٪ می شود فصل زرع نبات هینگ را خزان گفته اند. ۹ تن از پاسخ دهنده گان که فیصدی آن ۶٪ می شود فصل زرع نبات هینگ را تابستان و ۹ تن از پاسخ دهنده گان که فیصدی آن ۶٪ می شود فصل زرع نبات هینگ را بهار گفته اند.

جدول ۵: تأثیرات باران بالای نبات هینگ

تأثیرات باران بالای نبات هینگ				
درجه اعتبار	فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی تجمعی
باعث از بین رفتن آن می شود	۱۸	۱۲.۰	۱۲.۲	۱۲.۲
تأثیر ندارد	۱۲	۸.۰	۸.۲	۲۰.۴
باعث رشد نبات می شود	۱۱۷	۷۸.۰	۷۹.۶	۱۰۰.۰
مجموعه	۱۴۷	۹۸.۰	۱۰۰.۰	
بدون جواب	۳	۲.۰		
مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰		

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

در این جدول به تعداد ۱۱۷ نفر که فیصدی آن ۷۸٪ می‌شود گفته‌اند؛ که بارش باران باعث رشد نبات هینگ می‌گردد به تعداد ۱۸ نفر از پاسخ دهنده گان که فیصدی آن ۱۲٪ می‌شود گفته‌اند؛ که بارش باران باعث از بین رفتن نبات هینگ می‌گردد و به تعداد ۱۲ نفر از پاسخ دهنده گان که فیصدی آن ۸٪ می‌شود گفته‌اند که بارش باران بالای نبات هینگ تأثیر ندارد و به تعداد ۳ نفر از پاسخ دهنده گان پاسخی ارایه نکرده است.

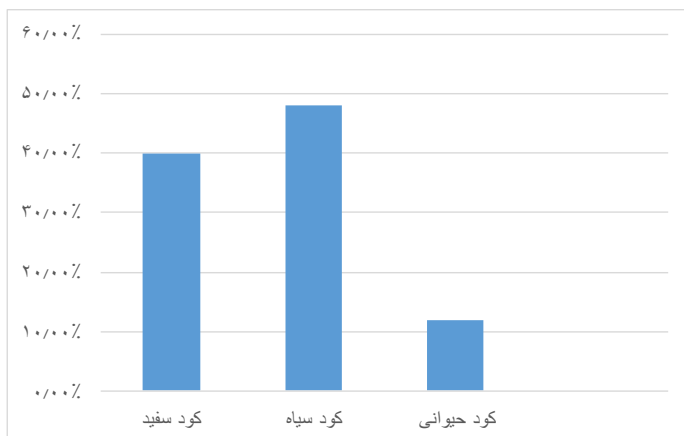
جدول ۶: نوعیت کود

از کدام نوع کود بیشتر استفاده می‌کنید؟				
درجه اعتبار	فریکونسی	فیصدی	فیصدی	فیصدی تجمعی
کود سفید	۶۰	۴۰.۰	۴۰.۰	۴۰.۰
کود سیاه	۷۲	۴۸.۰	۴۸.۰	۸۸.۰
کود حیوانی	۱۸	۱۲.۰	۱۲.۰	۱۰۰.۰
مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

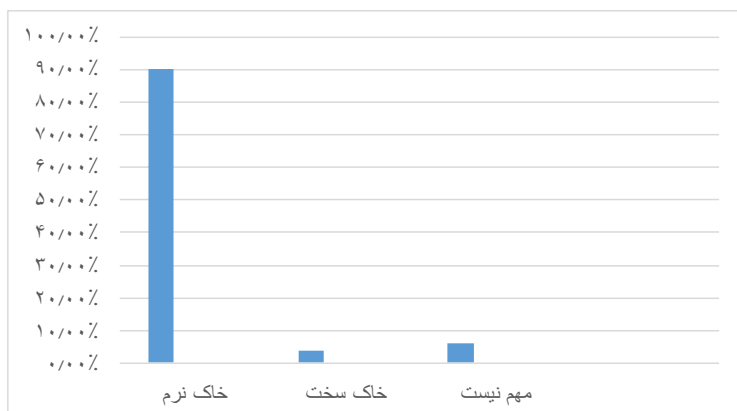
منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

نظر به آمار به دست آمده ۴۸٪ از پاسخ دهنده گان به گزینه کود سیاه نظر داده‌اند و در بخش بعدی ۴۰٪ از پاسخ دهنده گان به گزینه کود سفید نظر داده‌اند و ۱۲٪ از پاسخ دهنده گان به گزینه کود حیوانی نظر داده‌اند.

اشکال ذیل نشان دهنده نوعیت استفاده از کود و نوع خاک در کشت نبات هینگ می‌باشند.

اشکال ۱. کدام نوع کود بیش‌تر استفاده می‌کنید

شکل ۲. از کدام نوع خاک بیش تر استفاده می شود.

جدول ۷: نوعیت خاک

در کدام نوع خاک زرع این نبات بهتر است؟					
		فریکونسی	فیصدی	فیصدی	فیصدی تجمعی
درجه اعتبار	خاک نرم	۱۳۵	۹۰.۰	۹۰.۰	۹۰.۰
	خاک سخت	۶	۴.۰	۴.۰	۹۴.۰
	مهم نیست	۹	۶.۰	۶.۰	۱۰۰.۰
	مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

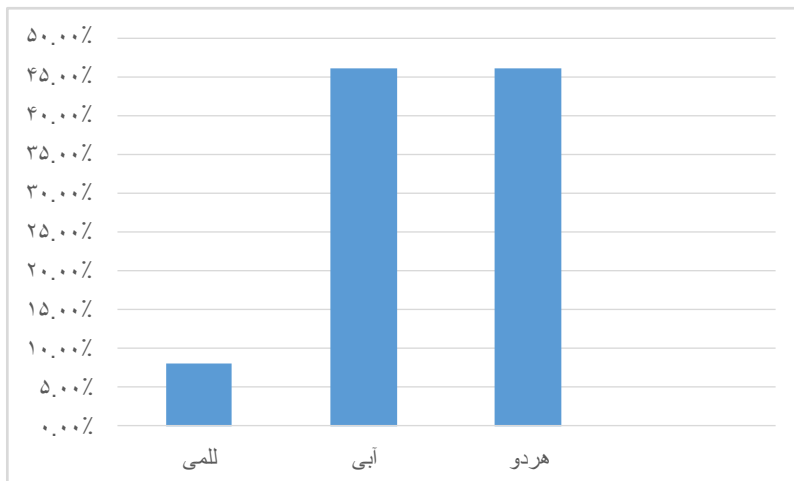
نظر به آمار به دست آمده ۹۰٪ از پاسخ دهنده گان به گزینه خاک نرم نظر داده‌اند و ۶٪ از پاسخ دهنده گان به گزینه مهم نیست؛ نظر داده‌اند و ۴٪ از پاسخ دهنده گان به گزینه خاک سخت نظر داده‌اند.

جدول ۸. نوعیت حاصلات نظر به نوعیت زمین

حاصلات هینگ در کدام نوع زمین زیادتر است؟					
درجه اعتبار		فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی تجمعی
	للمی	۱۲	۸.۰	۸.۰	۸.۰
	آبی	۶۹	۴۶.۰	۴۶.۰	۵۴.۰
	هر دو	۶۹	۴۶.۰	۴۶.۰	۱۰۰.۰
	مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

به تعداد ۶۹ نفر که فیصدی آن که ۴۶٪ می‌شود؛ به گزینه زمین آبی نظر داده‌اند و به تعداد ۶۹ نفر که فیصدی آن که ۴۶٪ می‌شود به گزینه هر دو نظر داده‌اند و به تعداد ۱۲ نفر که فیصدی آن که ۸٪ می‌شود به گزینه زمین للمی نظر داده‌اند.

شکل ۳. حاصلات هینگ در کدام نوع زمین بیش تر است.

تحلیل فرضیه‌ها

فرضیه اول

H_0 : به نظر می‌رسد که بین وجود مارکیت داخلی و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود ندارد.

H_1 : به نظر می‌رسد که بین وجود مارکیت داخلی و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد.

جدول ۹: فرضیه اول

همبستگی‌ها			
		به نظر شما آیا مارکیت داخلی برای محصولات نبات هینگ وجود دارد؟	اگر دولت بالای نبات هینگ سرمایه گذاری کند بالای اقتصاد کشور چه تأثیر دارد؟
	به نظر شما آیا مارکیت داخلی برای محصولات	ضریب همبستگی	۰۴۸-
		ساحه معنی دار (۲ دم)	۰۷۴۳

	نبات هینگ وجود دارد؟	جامعه آماری	۱۵۰	۱۵۰
	اگر دولت بالای نبات هینگ سرمایه گذاری کند بالای اقتصاد کشور چه تأثیر دارد؟	ضریب همبستگی	۰۴۸-	۱۰۰۰
		ساحه معنی دار (۲ دم)	۰۷۴۳	.
		جامعه آماری	۱۵۰	۱۵۰

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

چون ساحه معنادار یعنی sig بزرگتر از ۰.۰۵ یعنی ۰.۷۴۳ می‌باشد؛ بناً فرضیه H_0 قبول شده و فرضیه H_1 رد می‌شود به این معنا که وجود مارکیت‌های داخلی باعث رشد اقتصادی نمی‌شود.

فرضیه دوم

H_0 : به نظر می‌رسد بین سرمایه‌گذاری بالای نبات هینگ و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود ندارد.

H_1 : به نظر می‌رسد که بین سرمایه‌گذاری بالای نبات هینگ و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد.

جدول ۱۰: فرضیه دوم

آزمون دو جمله ای						
		کنگوری	جامعه آماری	نسبت مشاهده شده	نسبت آزمون	ساحه معنی داری دقیق (۲)
اگر دولت بالای نبات هینگ سرمایه‌گذاری کند بالای اقتصاد کشور چه تأثیر دارد؟	گروپ ۱	باعث بلند بردن اقتصاد می‌شود	۱۵۰	۱۰۰	۰۵۰	۰۰۰.
	مجموع		۱۵۰	۱۰۰		

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

نظر به جدول فوق نتیجه آزمون بینومیل نشان می‌دهد، که مقدار سطح معنادار آلفا کوچکتر از ۰.۰۵ یعنی ۰.۰۰۰ بوده فرضیه H_0 رد گردیده و فرضیه H_1 قبول می‌شود به این معنی که بین سرمایه‌گذاری بالای نبات هینگ و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد.

فرضیه سوم

H_0 : به نظر می‌رسد که بین درآمد از نبات هینگ و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود ندارد.

H_1 : به نظر می‌رسد که بین درآمد از نبات هینگ و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد.

جدول ۱۱. فرضیه سوم

همبستگی‌ها				
				رشد اقتصادی
				حد اقل در یک سال از یک هزار دانه این نبات چقدر درآمد دارید؟
همبستگی اسپیرمن	حد اقل در یک سال از یک هزار دانه این نبات چقدر درآمد دارید؟	ضریب همبستگی	۱.۰۰۰	.
		ساحه معنی دار (۲) (دم)	.	۰۰.
		جامعه آماری	۱۵۰	۱۵۰
	رشد اقتصادی	ضریب همبستگی	۱.۰۰	.
		ساحه معنی دار (۲) (دم)	۰۰.	۰۰.
		جامعه آماری	۱۵۰	۱۵۰

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

نظر به جدول فوق دیده می‌شود که بین میزان درآمد از نبات هینگ و رشد اقتصادی یک رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد.

فرضیه چهارم

در مطالعه از اشخاص پرسیده شده است که شما هر کیلوگرام نبات هینگ را چند افغانی به فروش می‌رسانید. H_0 : به نظر می‌رسد که میانگین میزان فروشات نبات هینگ برابر به ۲۱۸۲۰ افغانی است.

H_1 : به نظر می‌رسد که میانگین میزان فروش نبات هینگ برابر به ۲۱۸۲۰ افغانی نیست.

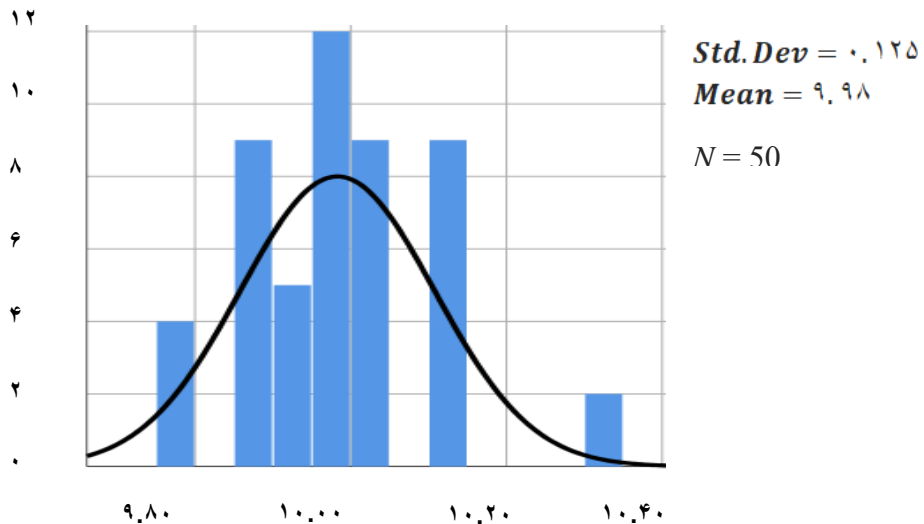
جدول ۱۲: فرضیه چهارم

آزمون نارملتی						
	آزمون کولموگروف-اسمیرنوف			آزمون شاپیرو-ویلک		
	آمار	درجه استقلال	ساحه معنی دار	آمار	درجه استقلال	ساحه معنی دار
شما هر کیلو گرام هینگ را چند افغانی به فروش می‌رسانید؟	.۱۱۷	۱۵۰	.۰۸۶	.۹۳۴	۱۵۰	.۰۸

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

مطابق جدول فوق مقدار سطح معناداری بودن آزمون کولموگروف اسمیرنوف و شاپیرویلک به ترتیب ۰.۰۸۶ و ۰.۰۸ است چون این مقدار از ۰.۰۵ بیشتر است پس فرض نرمال بودن داده‌ها قبول می‌شود.

هستوگرام پرداخت پول بر حسب افغانی برای فی کیلوگرام هینگ

شکل ۴. نورمال بودن داده‌ها

نظر به شکل فوق نرمال بودن داده‌های ما تأیید می‌شود.

حال ما از آزمون تک نمونه استفاده می‌کنیم، این آزمون وقتی مورد استفاده قرار می‌گیرد که ما بخواهیم نمرات یا تعداد مشاهدات بدست آمده از یک تحقیق را به یک عدد ثابت مقایسه کنیم.

جدول ۱۳. آزمون تک نمونه t

آزمون تک نمونه t						
شماره هر کیلو گرام هینگ را چند افغانی به فروش می‌رسانید؟	ارزش آزمون					
	آزمون t	درجه استقلال	ساحه معنی دار (۲ دم)	تفاوت میانگین	۹۵٪ فاصله اطمینان	
					پایین تر	بالا تر
	۵۴.۷۳۳	۱۴۹	.۰۰۰	۲۱۸۲۰.۰۰	۲۱۰۱۸.۸۶	۲۲۶۲۱.۱۴

منبع: داده‌های دریافتی از SPSS V25

ناگفته نباید گذاشت! که در جدول ۱۳ فاصله اطمینان تخمینی از دامنه ای را که میانگین و یا دیگر مقیاس‌های اندازه‌گیری، مثل درصد مشاهدات مربوط به یک جامعه خاص که باید در آن قرار گیرد، فراهم می‌آورد. این دامنه مبتنی بر پاسخ‌های جمع‌آوری شده از نمونه، تعداد مشاهدات و درجه خطای پذیرفته شده می‌تواند.

نتایج

نظر به جدول ۱۳ نتیجه آزمون T تک نمونه را نشان می‌دهد، مقدار سطح معنادار کمتر از ۰.۰۵ یعنی ۰.۰۰ است پس فرضیه H_0 رد شده و فرضیه H_1 قبول می‌شود. بنابر این میانگین میزان فروش اشخاص از هر کیلو گرام نبات هینگ با عدد ۲۱۸۲۰ افغانی اختلاف معنادار دارد پس میتوان نتیجه گرفت که میانگین میزان فروشات از نبات هینگ بیشتر از ۲۱۸۲۰ افغانی است.

نتیجه‌گیری

افغانستان یک کشور زراعتی بوده که تقریباً ۸۵٪ مردم این کشور به کار زراعت مشغول‌اند؛ اما شکل سنتی زراعتی و عدم استفاده از تکنالوژی در بخش زراعت باعث کاهش درآمد دهاقین در این کشور شده است. افغانستان دارای نباتات طبی فراوانی است که از لحاظ اقتصادی و طبی حایز اهمیت می‌باشد. یکی از این نوع نباتات، نبات هینگ می‌باشد، که در بخش طبابت کاربرد زیادی دارد و از جمله اقلام مهم صادراتی افغانستان نیز به شمار می‌رود بنابر بلند رفتن قیمت این نبات در بازارهای جهانی و ساده بودن کشت نمودن آن، دهاقین به کشت این نبات

روی آورده‌اند. این مقاله در پی بررسی نقش نبات هینگ بر رشد اقتصادی افغانستان می‌باشد. در این مقاله علمی جمع‌آوری معلومات از طریق توزیع پرسش‌نامه صورت گرفته و تحلیل داده‌ها توسط پروگرام کاربردی SPSS صورت گرفته است؛ برای تحلیل داده‌ها از آزمون نورمال بودن داده‌ها، ضریب همبستگی، آزمون بینومیل و آزمون T استفاده شده است. با در نظر داشت فرضیات صورت گرفته در این تحقیق، فرضیه اول بیان می‌دارد که ارقام بدست آمده آلفا بزرگ تر از $0.05 > 0.743$ بوده فرضیه H_0 تایید و فرضیه H_1 رد می‌گردد؛ به این معنی که وجود مارکیت داخلی برای نبات هینگ باعث رشد اقتصادی نمی‌گردد. فرضیه دوم نشان می‌دهد که ارقام بدست آمده آلفا کوچک‌تر از $0.05 > 0.00$ بوده فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 تایید می‌گردد به این معنی که سرمایه‌گذاری بالای نبات هینگ باعث رشد اقتصادی می‌گردد. فرضیه سوم تحقیق نشان دهنده این است که آلفا کوچک‌تر از $0.05 > 0.00$ بوده فرضیه H_0 رد شده و فرضیه H_1 قبول می‌گردد به این معنی که میزان درآمد از نبات هینگ باعث رشد اقتصادی جامعه می‌گردد. فرضیه چهارم بیان می‌کند اوسط میزان فروشات از نبات هینگ برابر به ۲۱۸۲۰ افغانی می‌باشد. پس چنین نتیجه‌گیری می‌شود که نبات هینگ دارای اهمیت اقتصادی فوق‌العاده‌یی بوده سرمایه‌گذاری دولت بالای آن و تشویق مردم به کشت این نبات باعث بلند رفتن سطح عاید ملی شده و در نتیجه سبب رشد اقتصادی جامعه می‌گردد. چون از نبات هینگ برای بخش طبابت و مخصوصاً بخش ادویه سازی بیش‌تر استفاده می‌شود و فابریکه‌های تولید ادویه بیش‌تر در کشورهای خارجی است. بنأ صادرات این نبات به کشورهای خارجی می‌تواند سبب بهتر شدن بیلانس تجارت شده و در نتیجه سبب رشد اقتصادی گردد. با توجه به تحقیقات انجام شده در این مقاله، چنین نتیجه‌گیری می‌شود که میانگین درآمد از هر کیلوگرام نبات هینگ ۲۱۸۲۰ افغانی می‌باشد. سرمایه‌گذاری دولت بالای نبات هینگ، می‌تواند سبب رشد اقتصادی گردد. وجود مارکیت داخلی، حمایت دولت از تاجران، معافیت‌های مالیاتی بالای دهاقین و سبب‌سازیدی‌ها از جمله عوامل مؤثری‌اند، که باعث رشد اقتصادی می‌گردد.

پیشنهادها

۱. افغانستان بستر خوب برای بخش زراعت مخصوصاً نباتات طبی می‌باشد؛ اما متأسفانه این بخش تا الحال به شکل سنتی بوده است؛ باید دولت برای میکانیزه کردن زراعت سرمایه‌گذاری‌هایی را انجام دهد؛ تا دهاقین محصولات بیش‌تری داشته باشند.

۲. نباتات طبی دارای اهمیت اقتصادی فوق‌العاده‌یی هستند؛ باید ده‌ها قین و تاجران ملی از طریق معافیت‌های مالیاتی، سب‌سایدی‌ها و کمک‌های زراعتی به کشت و سرمایه‌گذاری بالای این نبات تشویق شوند.

۳. دولت باید قراردادهای صادرات نبات هینگ را با کشورهای خارجی انجام دهد؛ تا از قاچاق و صادرات غیر قانونی این نبات با ارزش، جلوگیری شود.

۴. دولت باید برای تربیه و تکثیر نباتات طبی مخصوصاً نباتاتی که نسل شان در حال انقراض‌اند توجه جدی داشته باشد.

منابع و مأخذ

افغانستان، شرکت خدمات زراعتی کشت هنگ افغان زمین. (۲۸/می/۲۰۲۱). خدمات زراعتی و مشوره دهی کشت نبات هینگ در افغانستان. کابل، افغانستان: صفحه رسمی فیسبوک شرکت خدمات زراعتی کشت هینگ در افغانستان. بازیابی شده از https://m.facebook.com/CultivationAfg/posts/501990057921471?_rdr

اکبری، نعمت‌الله، شریف، مصطفی. (۱۳۹۱). *اقتصاد کشاورزی*. سازمان سمت.

بانوئی، علی اصغر. (۱۳۸۴). نقش بخش کشاورزی در *اقتصاد ملی*. موسسه پژوهش‌های برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی، مدیریت امور پردازش و تنظیم یافته‌های تحقیقاتی.

پناهی، محمد انور. (۱۳۹۹). بررسی عوامل موثر بر سرمایه گذاری در بخش زراعت افغانستان. *فصلنامه کاتب، علمی- پژوهشی*، ۹۱-۱۱۸.

حسینی، علی. (۱۳۹۲/۶/۱۱). جایگاه زراعت در *اقتصاد افغانستان*. بازیابی شده از: *BBC NEWS*: https://www.bbc.com/persian/afghanistan/2013/09/130828_k05_ag-projects_role_ag_afghan_economy

رحیمی، حاجی محمود. (۱۳۹۲). بررسی نقش رشد بخش کشاورزی در رشد اقتصادی ایران. *پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*، ۹-۱۵.

رضا. (۱۴۰۰). کشت نبات هینگ در افغانستان. وزارت صنعت و تجارت افغانستان. بازیابی شده از:

<https://www.bing.com/ck/a?p=25e2b51594cf43e1JmldtHM9MTY2Mjk0MDgwMCZpZ3VpZD0yN2MzYTQ3NS0yY2E4LTZkMTMtMmMzMy1iNjdhMmRiYzZjOWEmaW5zaWQ9NTfclid=27c3a475-2ca8-6d13-2c33-&hsh=3&pptn=3&ExOA&b67a2dbc6c9a>

صمیمی، احمد جعفری، رضایی، مسعود. (۱۳۹۵). اثر مزیت نسبی آشکار ارزش افزوده زراعت و باغداری بر رشد اقتصادی در استان‌های ایران. *دومین کنفرانس بین‌المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار* (صفحات ۱۷-۲۴). خراسان: CIVILICA.

یاسین، صبغت الله. (۲۰/جدي/۱۳۹۹). اهمیت کشت و تولید نبات هینگ در افغانستان. بازیابی شده از
https://8am.af/the-importance-of-crop-cultivation-and-production-in-
/afghanistan

Dastagiri & Vajrala, Anjani Sneha.(2018). The Political Economy of Global Agriculture: Effects on Agriculture, Farmers, Consumers and Economic Growth *European Scientific Journal*, 193-222.

Mupeta, Mavis & Kuntashula, Elias.(2020). Impact of Urban Agriculture on Household Income in Zambia *Asian Journal of Agriculture and Rural Development*, 550-562.